

כיתה
ד'

להיות "אני" בגבולות המסגרת

על קצה המזלג

ביטוי אישי בלחצות המסגרת

אדם משתייך למסגרות שונות המאופיינות בכללים ובגבולות. הכללים והגבולות הינם צרכים אנושיים בסיסיים, המאפשרים את פעילות המסגרת ואת הקשרים בין חבריה. הם מקדמים גם את תחושת המוגנות.

המסגרת הבית-ספרית הינה מסגרת חינוכית המאופיינת בכללים, בגבולות ובחוקים, שנועדו להבטיח את השגת היעדים החינוכיים, הלימודיים והחברתיים.

בתהליכים הלימודיים והחברתיים המוגדרים באמצעות כללים וגבולות יש לייצר עבור התלמידות מרחבים מגוונים להתנסויות וללמידות, הנותנות מקום לביטוי אישי של כל אחת מהן. מתן מקום לביטוי האישי בשיעור, בהפסקה ובכל פעילות אחרת במסגרת הבית ספרית פירושו עידוד התלמידות להביע דעה אישית, לבטא כישרון, לגלות חשיבה ייחודית, לתרום לאחר ולסביבה, להפיק יצירה אישית, לממש העדפה או רצון אישי, לבחור בין מגוון חלופות, ועוד. מימושה העצמי של התלמידה, המושג באמצעות ביטוי אישי ייחודי תורם לתחושת השייכות שלה ולביטחונה העצמי ומקדם אותה לקראת מעורבות ותרומה לחברה.

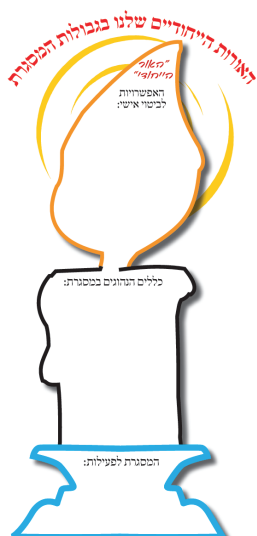
ימי החנוכה מזמנים שיח בסוגיית "ביטוי אישי ייחודי במסגרת בעלת גבולות וכללים". בחינת חנוכיות כשרות, שעוצבו בצורות חיצוניות מגוונות, מאפשרת לתלמידות לשוחח על הדרכים לממש את הצורך בביטוי ייחודי, תוך שמירה על הכללים.

מטרות

- התנסות בהכנת יצירה אישית, תוך התחשבות בכללים ובמגבלות.
- בירור האפשרויות לביטוי אישי ייחודי במסגרת הבית-ספרית.

מודל ההפעלה

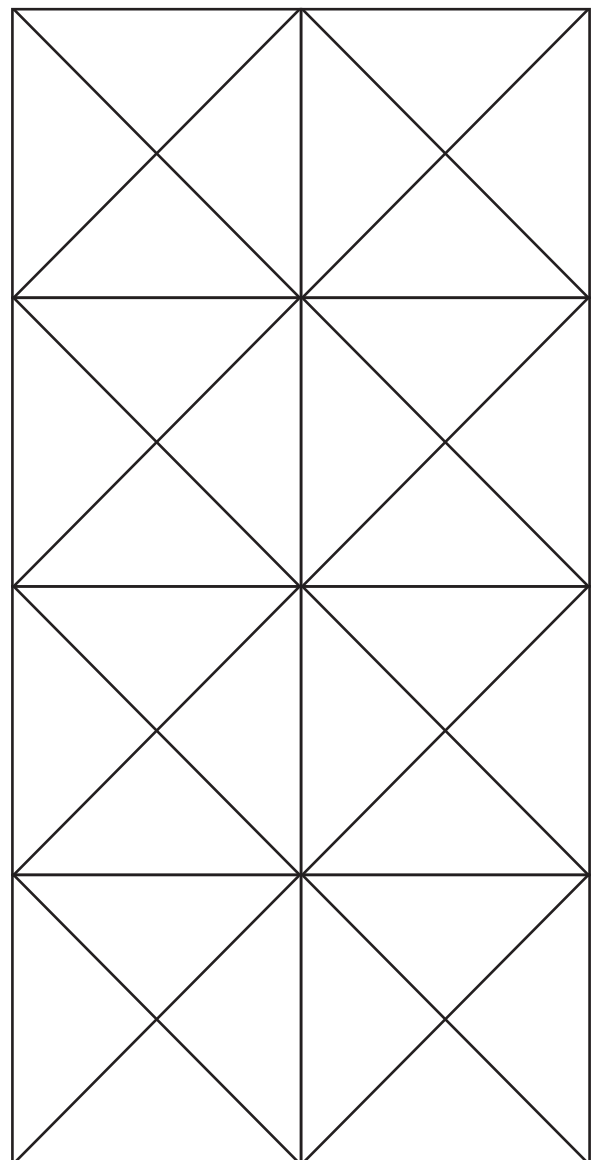
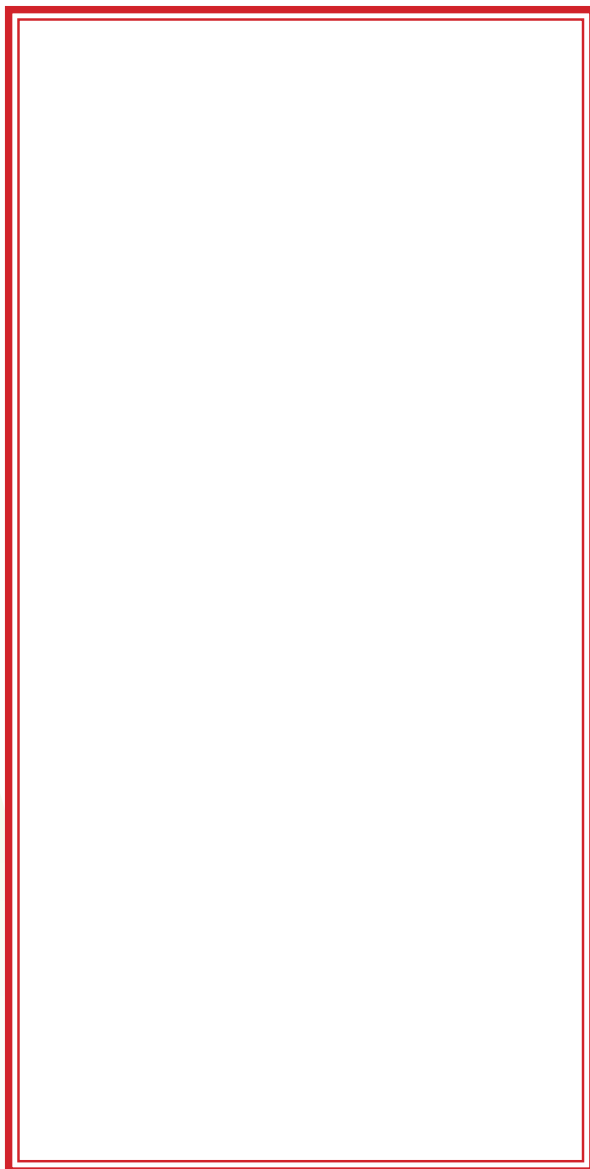
מהלך ליצירת "האורות הייחודיים שלנו בגבולות המסגרת" בעקבות בחינת יצירות שונות.

יוצרים בגבולות המסגרת

לפניכן לוח משולשים ולוח חלק.
המשימה: עליכן להיעזר במשולשים על מנת להכין יצירה אישית על גבי הלוח החלק.
הזמן העומד לרשותכן להכנת היצירה האישית: 10 דקות.
פעלו בהתאם לשלבים הבאים:
שלב א': צבעו/איירו את המשולשים (לרשותכן 3 צבעים: אדום, כחול וצהוב).
שלב ב': גזרו את הלוח המשולשים (תוכלו לגזור משולשים בגדלים שונים).
שלב ג': תכננו את היצירה האישית שלכן על גבי הלוח החלק.
שלב ד': הדביקו את המשולשים בגבולות המסגרת האדומה (באופן שטוח/רב מימדי/אחר).
התכונו להציג את היצירה שלכן במליאה.

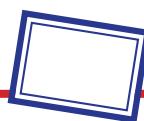

שלב א': תלמידות יוצרות יצירות ייחודיות בגבולות המסגרת

- הזמנת כל אחת מהתלמידות להציג את היצירה האישית ולהניחה לצד יצירות של חברותיה (על גבי הלוח, על רצפת החדר או בסביבה הלימודית).
- התבוננו בכלל היצירות ודונו בסוגיות הבאות:

יצירות אישיות וייחודיות

- מה משותף ליצירות האישיות?
- מה מייחד את היצירות השונות? (התייחסו לשונות ב: מספר המשולשים שבחרה להשתמש כל אחת מהתלמידות, מיקום המשולשים בתחומי המסגרת, שילוב הצבעים/האיורים, מראה התוצר הסופי: דמות/עצם/אחר, מראה שטוח/רב מימדי ועוד).
- כולן קיבלו אותה משימה, הוראות מוגדרות וחומרים זהים, ובכל זאת התקבלו יצירות שונות וייחודיות. מדוע? (התייחסו לבחירת האישיות שלכן במסגרת הדברים שהוגדרו עבורכן).
- באיזו מידה מרגישה כל אחת מכן שהצליחה ליצור יצירה המאפשרת לה לבטא את עצמה באופן אישי וייחודי? הביאו דוגמאות.

פועלים בגבולות המסגרת

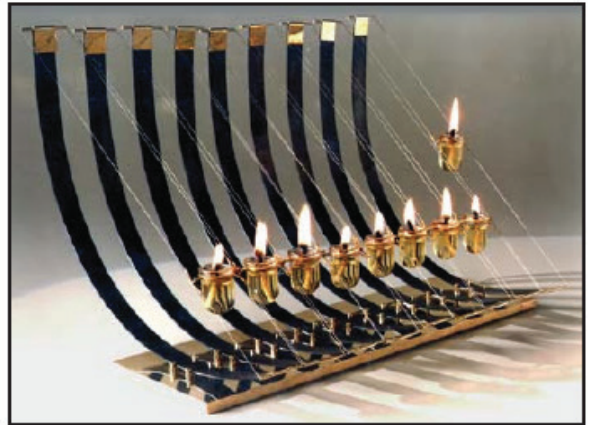
- כולכן פעלתן באותה "מסגרת". "מסגרת" זו כללה: 10 דקות להכנת היצירה, 3 צבעים, לוח משולשים ולוח חלק (המגדיר את גבולות היצירה). ברו:
- מה במסגרת זו הקל עליכן? מדוע?
 - מה במסגרת זו הקשה עליכן? מדוע?
 - כיצד התמודדתן עם הקשיים שתיארתן?
 - מה הרווחתן מכך שלא ויתרתן על הכנת יצירה אישית ומיוחדת למרות המגבלות שהכתיבה המסגרת?

שלב ב': חנוכיות שונות, הלכה אחת

התבוננו בחנוכיות שלפניכן שנוצרו בתקופות שונות ובסגנונות ייחודיים:

- שוחחו בעקבות ההתבוננות בחנוכיות:
- תארו כל אחת מהחנוכיות (התייחסו לעיצוב, למוטיבים היהודיים המשולבים בה, למיקום הנרות, לגובה הקנים, למרווחים שבין הקנים ועוד).
- מה משותף לכל החנוכיות?
- מה מייחד כל אחת מהחנוכיות?
- קראו את ההלכה הבאה, הכוללת חלק מן הדינים הקשורים בחנוכיה כשרה:

"הנרות יהיו בשורה אחת בשווה, לא אחד גבוה ואחד נמוך. ויהיה הפסק בין נר לנו, שלא יתקרב הלהב של זה לזה, ויהיה כמו מדורה"
(קיצור שולחן ערוך, סימן קלט)

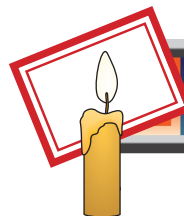
- התבוננו שנית בחנוכיות ובדקו: האם חנוכיות אלו כשרות להדלקה?
- חוו דעתכם:
- האם חנוכיות אלו נועדו להדלקת נרות חנוכה?
- כיצד תסבירו את השונות במראה החיצוני של החנוכיות על אף היותן כשרות?

מפתח הלב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הלב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לימוד יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

האורות הייחודיים שלנו בגבולות המסגרת

מהלכה למעשה

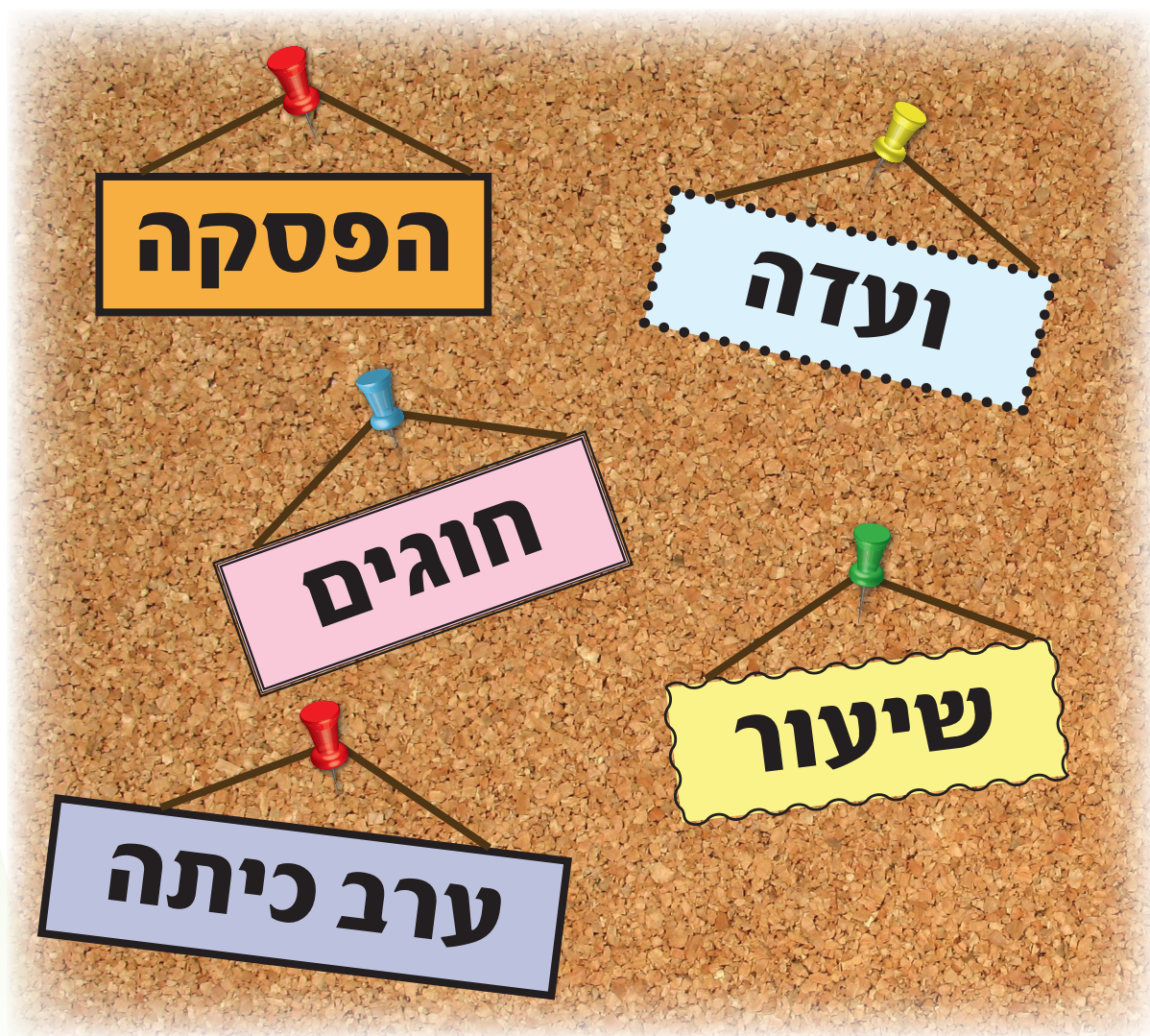
בבית הספר מסגרות שונות, כמו: שיעור, הפסקה, הפסקה פעילה, חוגים, שיעורי בחירה, ועדה, טיול, ערב כיתה/מסיבה.

בכל אחת מהמסגרות יש כללים וחוקים שיש להשמע להם.

בחרו אחת מהמסגרות הקיימות בבית ספרכם וציינו:

- שניים-שלושה כללים הקיימים במסגרת זו.
- אפשרויות לביטוי אישי במסגרת זו: היכולת להביע דעה אישית, האפשרות לבחור פעילות מועדפת, היכולת להציג/לממש כישרון אישי ועוד.

שלבם את הדברים שהעליתם בנר המצורף בהמשך ותלו בסביבה הלימודית.

האורות הייחודיים שלנו בגבולות המסגרת

"האור"
ה"יחלוצי"

האפשרויות
לביטוי אישי:

כללים הנהוגים במסגרת:

המסגרת לפעילות:

מעגל רביעי: מעגל החיים היהודי - נקודות ציון בלוח השנה: חנוכה

ד'

מפתח הלב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הלב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי